

ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس احساس امنیت تهران (TFSS)

نویسندگان: دکتر علی دلاور^۱، دکتر علی محمد احمدوند^۲ و علی محمد رضایی^{۳*}

۱. استاد دانشگاه علامه طباطبایی
۲. استادیار دانشگاه امام حسین (ع)
۳. دانشجوی دکتری، دانشگاه علامه طباطبایی

*E-mail: rezaei_am@yahoo.com

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی ویژگیهای روان‌سنجی مقیاس احساس امنیت تهران (TFSS) (Tehran Felling Security Scale) بود. ۳۱۰۳ نفر از شهروندان تهرانی TFSS را تکمیل نمودند. اعتبار مقیاس با استفاده از اعتبار محتوا (تعیین میزان توافق داوران) و اعتبار سازه (روش تحلیل عوامل) بررسی شد. نتایج ضریب توافق داوران نشان داد که همه ضرایب حاصله بالاتر از ۰/۹۲ و بسیار مطلوب و رضایت بخش می باشد. بر اساس نتایج تحلیل عوامل برای بررسی اعتبار سازه نیز پنج عامل استخراج گردید. این عوامل با توجه به مبانی نظری تحقیق و محتوای سؤالات قرار گرفته روی عوامل تحت عناوین احساس امنیت جانی، امنیت نوامیس، امنیت اقتصاد فردی، امنیت اقتصاد عمومی و احساس امنیت اجتماعی نامگذاری شد. پایایی (reliability) مقیاس به وسیله روش همسانی درونی (internal consistency) و با استفاده از «ضریب آلفای کرانباخ» برآورد گردید. حداقل پایایی در عامل احساس امنیت اقتصاد عمومی (۰/۸۷) و حداکثر آن در عامل احساس امنیت اجتماعی (۰/۹۷) به دست آمد. در پایان هنجارهای آزمون بر اساس نمرات T و نیمرخ آزمون برای مقایسه احساس امنیت در ابعاد مختلف آن تهیه گردید. در کل، ضرایب اعتبار و پایایی به دست آمده برای TFSS بسیار رضایت بخش بوده و در سطح $p < 0/001$ معنی دار هستند. طبق نتایج این تحقیق TFSS واجد شرایط لازم برای تشخیص احساس امنیت در سطح تهران بزرگ می باشد.

کلید واژه‌ها: امنیت، احساس امنیت، مقیاس احساس امنیت، تهران

دانشور

رفتار

- دریافت مقاله: ۸۶/۵/۲۷
- ارسال به داوران: ۸۶/۶/۱۳ (۱)
- ۸۶/۶/۱۳ (۲)
- ۸۶/۶/۱۳ (۳)
- دریافت نظر داوران: ۸۶/۹/۱۰ (۱)
- ۸۶/۷/۱۰ (۲)
- ۸۶/۸/۶ (۳)
- ارسال برای اصلاحات: ۸۶/۹/۱۷ (۱)
- ۸۷/۸/۱۲ (۲)
- ۸۷/۹/۶ (۳)
- دریافت اصلاحات: ۸۷/۴/۲۲ (۱)
- ۸۷/۸/۱۵ (۲)
- ۸۷/۹/۱۳ (۳)
- ارسال به داور نهایی: ۸۷/۷/۲ (۱)
- ۸۷/۸/۲۰ (۲)
- ۸۷/۹/۱۶ (۳)
- دریافت نظر داور نهایی: ۸۷/۸/۵ (۱)
- ۸۷/۸/۲۷ (۲)
- ۸۷/۹/۲۶ (۳)
- پذیرش مقاله: ۸۷/۹/۲۷

Scientific-Research
Journal of
Shahed University
Fifteenth Year
No. 28
2008

دوماهنامه علمی - پژوهشی
دانشگاه شاهد
سال پانزدهم - دوره جدید
شماره ۲۸
اردیبهشت ۱۳۸۷

مقدمه

یکی از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین نیازهای انسان که در بسیاری از نظریه‌ها و پژوهش‌های روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و مدیریت، از جمله فروم

(Fromm, E.) (۱ و ۲)، آلپورت (Allport, G.) (۳)، هورنای (Horney, K.) (۴، ۵، ۶ و ۷)، مزلو (Maslow, A. H.) (۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴)، لینگ (Laing, R. D.) (۱۵)، مورز (Morz, J. E.) (۱۶)، لوه (Louw, M. H. H.) (۱۷)، لوچیانلی

جملگی از پیامدهای نایمینی هستند. اگر احساس نایمینی ادامه یابد تبدیل به عقده نایمینی گشته و موجب به وجود آوردن مشکلاتی می‌شود از جمله: تردید اضطراب‌آمیز و عدم اعتماد به خود، نگرانی بی‌جهت و بی دلیل نسبت به آینده، ترس از مسافرت، جدایی، مفارقت، تصادف، بیماری، و بالاخره ترس از هر چیزی که وقوعش امکان‌پذیر است، از لغزیدن پا و بر زمین خوردن تا قحطی، آتش سوزی، زلزله، بیماری‌های سخت و مرگ. دارنده این عقده برای جلوگیری از آنچه که احتمال وقوعش می‌رود و کاستن ترس و نگرانی خود نهایت احتیاط را به کار می‌بندد، تا می‌تواند به اصطلاح محکم کاری می‌کند، با وجود نهایت امنیتی که در محل سکونتش هست، از محکم بستن و قفل کردن درهای خانه و از دود کردن اسپند و نذر و نیاز تا توسل به کف‌بینی و فالگیری و جادو و جنبل و تغییر محل سکونت... فروگذار نمی‌کند [۲۸].

پژوهش‌های انجام شده توسط پاتری کاس نشان می‌دهد که احساس ناامنی با افسردگی ($r=0/40$)، اختلال روانی اسکیزوفرنیا ($r=0/35$)، تمایل گفتن احساسات بد در مورد خود ($r=0/41$)، تمایل به غیرعادی بودن ($r=0/32$)، و روان رنجوری ($r=0/89$)، رابطه دارد. علاوه بر آن اضطراب، افسردگی و نایمینی بالا، بدکنشی‌های روان‌شناختی در فرد ایجاد می‌کنند و حتی بر بیماری جسمی آن‌ها می‌افزایند. همچنین احساس نایمینی در مردها (۵۶-۵۰ درصد) بیش‌تر از زنان (۳۸-۳۰ درصد)، مشاهده می‌شود [۲۹].

با توجه به اهمیت احساس امنیت در سلامت جسمی و روانی انسان، پایه یا مینا بودن برای حرکت جهت ارضا نیازهای سطح بالاتر به‌خصوص خودشکوفایی، و همچنین اهمیت شناخت و ارزیابی دوره‌ای آن جهت پیشگیری از اغتشاش، آشوب و ایجاد و توسعه ناامنی، وجود مکانیسم ارزیابی دوره‌ای احساس امنیت، برای تمامی سازمان‌ها و ارگان‌های کشور و به‌خصوص پلیس که کار آن رابطه تنگاتنگی با مسائل امنیتی دارد، ضروری است. بنابراین به منظور نهادینه کردن فرهنگ ارزیابی در حیطه امنیت فراهم آوردن زمینه‌ای برای مقایسه میزان احساس امنیت شهروندان در ادوار مختلف زمانی و مکانی و ارزیابی روند احساس امنیت در جامعه در طی زمان‌های مختلف و همچنین فراهم آوردن مبنایی برای ارزیابی میزان موفقیت برنامه‌های افزایش میزان احساس امنیت شهروندان،

(Luciani, G.) [۱۸]، تراگر و سیمونی (Trager, F. N. & Simonie. F. N.) [۱۹]، ولفرز (Wolfers, C. A.) [۲۰]، بوزان (Buzan, B.) [۲۱] و ماندل (Buzan, B.) [۲۲] به آن اشاره شده است نیاز به امنیت (security) است. به عنوان مثال اریک فروم سائق امنیت جویی را یک سائق جهانی معرفی کرده و می‌گوید ناامنی رابطه تنگاتنگی با زندگی انسان و حتی موجودیت او دارد. وی همچنین خاطر نشان می‌کند که هرچه محیط انسان پیشرفته تر و پیچیده تر باشد این احساس نایمینی شدید تر می‌شود. در چنین جوامعی برآوردن مقدماتی ترین نیازهای فیزیولوژیک اگر هم ناممکن نباشد، دشوار است. انسان در یافتن غذای مناسب، مسکن، همسر و شغل مناسبی که بتواند زندگی اش را بچرخاند به مشکل بر می‌خورد و همه اینها در نایمینی شدن او دخالت دارند.

ارضای نیازهای ایمنی، یک احساس ذهنی مثبت به دنبال دارد که به موجب آن، انسان احساس جسارت و شجاعت بیش‌تری می‌کند [۲۳]، همچنین ارضای نیاز ایمنی، حرکت به سمت ارضای نیازهای بالاتر را امکان‌پذیر می‌سازد و فرد را به ظاهر شدن و کسب مهارت‌ها و تسلط برمی‌انگیزد؛ در حالی که با در معرض خطر قرار گرفتن امنیت، شخص به نیازهای سطح پایین باز می‌گردد [۲۴]. علاوه بر آن ناامنی پایه ریز علائم معینی نظیر تنش مداوم، هراس عمومی، بی‌قراری، بی‌خوابی، لرزش و ترس‌های مبهم از مصیبت‌های محتمل الوقوع است [۲۵]. از جمله پیامدهای دیگر احساس ناامنی این است که شخص را در حال بسیج قوا و تلاطم و به‌هم‌ریختگی سوخت‌وساز بدن قرار می‌دهد و اگر ادامه یابد موجود را به سوی بیماری‌های جسمی و روانی سوق خواهد داد [۲۶]. مزلو [۲۷]، نیز نایمینی را یک نشانه عمده بیماری روانی می‌داند و می‌گوید افراد ناامن، نامتعادلند. شخصی که دائماً احساس عدم امنیت، ترس و خطر می‌کند، نمی‌تواند انسان سالمی باشد. او با پرخاشگری و یا اضطراب واکنش نشان داده و در دنیای ذهنی خود مدام در حال دفع خطرات احتمالی است. همچنین به نظر مزلو افرادی که در روابط اجتماعی نایمینی هستند نسبت به دیگران احساس تنفر و دشمنی می‌کنند، احساس تهایی و انزوا نموده، از اجتماع دوری می‌جویند و دیگران را به عنوان افرادی بد، شیطانی، تهدید کننده، خودخواه، خطرناک و غیرقابل اعتماد می‌بینند. لذا نگرانی، ترس، وحشت، اضطراب، تنش و عصیبت،

همکاری همه آزمودنی‌ها و اختلاف نسبت پاسخگویان با نسبت واقعی جامعه، نمی‌توان نمونه حاصله را معرف شهر تهران دانست. ذیلاً یافته‌های توصیفی مربوط به پاسخگویان گزارش شده است.

۶۲/۲ درصد پاسخگویان مذکر و ۳۵/۹ درصد آن‌ها مونث می‌باشند (دلیل این که مجموع درصدها، ۱۰۰ نشده است این است که برخی پاسخگویان ویژگی مورد سؤال را پاسخ نداده‌اند). بیش‌ترین درصد پاسخگویان (۵۷/۱ درصد) متأهل و ۳۸/۲ درصد آن‌ها نیز مجرد می‌باشند. بیش‌ترین درصد پاسخگویان (۳۲ درصد) در دامنه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال و کم‌ترین درصد آن‌ها (۵ درصد) بالاتر از ۵۵ سال سن دارند. ۲۹/۳ درصد در دامنه سنی ۱۸ تا ۲۵ سال، ۲۰/۱ درصد در دامنه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۱۲/۷ درصد نیز در دامنه سنی ۴۶ تا ۵۵ سالگی قرار دارند. کم‌ترین درصد پاسخگویان (۱/۱ درصد) بی‌سواد و بیش‌ترین درصد آن‌ها (۴۲ درصد) تحصیلات دیپلم دارند. ۵/۳ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات ابتدایی، ۱۳/۸ درصد راهنمایی، ۱۳ درصد کاردانی، ۲۰/۲ درصد کارشناسی و ۳/۷ درصد نیز تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر دارند. کم‌ترین درصد پاسخگویان (۳/۹ درصد) دانش آموز و بیش‌ترین درصد آن‌ها (۳۷/۷ درصد) شغل آزاد دارند. ۱۸/۴ درصد پاسخگویان کارمند بخش دولتی، ۱۳/۴ درصد کارمند بخش خصوصی، ۹/۴ درصد شغل نظامی و ۸/۸ درصد نیز دانشجو هستند.

ابزار تحقیق

مقیاس احساس امنیت تهران (TFSS) در ابتدا تحت عنوان مقیاس احساس امنیت ایران (IFSS) (Iran Felling Security Scale) به وسیله دلاور و رضایی در ۱۳۸۳ [۳۲]، در سطح ملی تدوین شد و به دلیل تفاوت‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی شهر تهران با سایر استان‌های کشور و همچنین اهمیت بررسی احساس امنیت در سطح شهر تهران بزرگ، مقیاس مذکور مورد تجدید نظر قرار گرفت و برخی سؤال‌های آن اصلاح و تعدادی از آن‌ها نیز با نظر متخصصان حذف و با سؤالات جدید و متناسب با وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهر تهران جایگزین گردید. مقیاس اصلاح شده که البته تفاوت فاحشی با مقیاس قبلی نداشت با استفاده از نمونه‌ای مجزا، اجرا و ویژگی‌های روان سنجی آن مورد بررسی قرار گرفت. مقیاس TFSS شامل ۱۳۷ سؤال است که ۳۲ سؤال

ضروری است ابزاری که دارای ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی باشد ساخته و طراحی شود. اگر چه مسأله احساس امنیت یک مسأله چند وجهی است؛ اما پرسشنامه جامعی که بتواند وجوه عمده این احساس را مورد سنجش قرار دهد وجود ندارد، پرسشنامه‌های موجود از جمله پرسشنامه احساس ایمنی - ناایمنی ساخته ابراهام مزلو [۳۰]، یا پرسشنامه احساس ایمنی - ناایمنی ساخته رضایی [۳۱] نیز بیش‌تر ناظر بر ابعاد روان‌شناختی احساس ناامنی هستند و در حوزه‌های روان‌شناسی و مشاوره فردی قرار می‌گیرند. لذا ساخت ابزاری که ناظر بر ابعاد اجتماعی و پلیسی احساس امنیت باشد، جهت هدایت و کنترل این احساس و همچنین پیشگیری از آسیب‌ها و اغتشاشات عمومی حائز اهمیت است. بنابراین هدف از تحقیق حاضر، ساخت مقیاس احساس امنیت، تعیین مؤلفه‌های این احساس و محاسبه ضرایب پایایی و اعتبار آن است.

روش تحقیق

آزمودنی‌ها

در این تحقیق به منظور انتخاب آزمودنی‌ها، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. بر این اساس ابتدا شهر تهران بزرگ بر اساس تقسیم بندی حوزه استحفاظی کلانتری‌ها به ۸۰ حوزه تقسیم‌بندی شد و سپس از حوزه استحفاظی هر کلانتری، خیابان و از هر خیابان، کوچه و از هر کوچه تعداد نمونه مورد نیاز از میان منازل و مغازه‌ها به صورت تصادفی منظم و با توجه به پلاک منازل و مغازه‌ها انتخاب و مقیاس‌ها با مراجعه حضوری تکمیل شد. لازم به توضیح است که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران محاسبه گردید، که به منظور نیل به حداکثر واریانس مقادیر $q=0/5$ و $p=0/5$ انتخاب شد. همچنین مقدار خطا نیز بسیار کوچک ($d=0/016$) در نظر گرفته شد. به این ترتیب با توجه به مقادیر فوق و سطح اطمینان ۹۵ درصد، تعداد نمونه مورد نیاز ۳۷۵۰ نفر محاسبه گردید که جهت حصول اطمینان از گردآوری این تعداد پرسشنامه، حجم نمونه ۴۰۰۰ نفر در نظر گرفته شد. پس از توزیع کلیه پرسشنامه‌ها در بین نمونه آماری ۴۰۰۰ نفری، به علت عدم همکاری در ارسال به موقع اطلاعات، ۳۲۶۵ پاسخنامه جمع‌آوری و با بررسی آن‌ها و خارج نمودن پاسخنامه‌هایی که نقص بیش از حد داشتند (۱۶۲ پاسخنامه)، در نهایت اطلاعات ۳۱۰۳ پرسشنامه به رایانه منتقل و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. لازم به توضیح است به علت عدم

آن مربوط به احساس امنیت اقتصاد فردی، ۲۷ سؤال مربوط به احساس امنیت جانی، ۲۵ سؤال متعلق به احساس امنیت نوامیس، ۴۲ سؤال متعلق به احساس امنیت اجتماعی و ۱۱ سؤال نیز مربوط به احساس امنیت اقتصاد عمومی است. آزمودنی میزان احساس ناامنی خود را بر روی مقیاسی که از صفر تا شش ادامه دارد (صفر به معنای فقدان احساس ناامنی «یا امنیت کامل» و شش نشان دهنده احساس ناامنی کامل است)، مشخص می‌کند.

روش اجرا

برای اجرای مقیاس روی نمونه آماری مورد مطالعه، پس از انجام مراحل نمونه‌گیری و مشخص شدن نمونه مورد نظر و برقراری هماهنگی‌های لازم با معاونت اجتماعی ناجا، از نمایندگان هر کلاتتری که قبلاً نیز سابقه پرسشگری داشتند، دعوت به عمل آمد و طی جلسه‌ای در معاونت اجتماعی ناجا، نمایندگان در خصوص نحوه پرکردن مقیاس‌ها توجیه شده و با یاری گرفتن از آن‌ها، مقیاس‌ها در بین شهروندان ۱۸ و بالای ۱۸ سال شهر تهران بزرگ اجراء گردید. ضمناً، هیچ توضیحی در مورد مقیاس‌ها به پاسخگویان داده نمی‌شد، زیرا در ابتدای مقیاس توضیحات لازم درج شده بود. در خصوص پاسخگویان بی‌سواد و افرادی که به هر دلیلی قادر به تکمیل پرسشنامه نبودند، عبارات پرسشنامه توسط پرسشگر قرائت و سپس گزینه مورد نظر پاسخگو توسط پرسشگر با علامت ضربدر در پرسشنامه مشخص می‌شد. از پاسخگویان تقاضا می‌شد که اسامی خود را روی مقیاس ننویسند، ولی مشخصات خواسته شده (از جمله سن، جنس، وضعیت تأهل، تحصیلات و ...) را تکمیل نمایند. به پاسخگویان تذکر داده شد که سؤالات مقیاس را به دقت مطالعه کنند و سپس پاسخ مناسب را علامت بزنند. هیچ‌گونه محدودیت زمانی نیز برای تکمیل مقیاس‌ها اعمال نشد.

نتایج

اعتبار (validity) مقیاس احساس امنیت تهران TFSS سه نوع اعتبار وجود دارد که عبارتند از: اعتبار محتوا (content validity)، اعتبار وابسته به ملاک (criterion-related validity) و اعتبار سازه (construct validity) [۳۳] اعتبار TFSS با استفاده از روش‌های اعتبار محتوا و اعتبار سازه تعیین و مطابق شرح زیر محاسبه گردید.

اعتبار محتوا

اعتبار محتوا به تحلیل منطقی محتوای یک آزمون بستگی دارد و تعیین آن بر اساس قضاوت ذهنی و فردی است. تعیین اعتبار محتوا اولین قدم در بررسی تمام آزمون‌هاست و سؤال‌ها به دلیل بر آورده شدن شرایط اعتبار محتوا تدوین می‌شوند [۳۳].

برای ساخت پرسشنامه در گام اول لازم بود که مدل مفهومی تحقیق طراحی گردد. برای این کار با مطالعه مبانی تئوریک موضوع مورد پژوهش و همچنین مصاحبه با صاحب‌نظران ابعاد مهم و کلیدی امنیت مشخص گردید. در مرحله بعد ضمن استفاده از مبانی تئوریک موضوع، مصاحبه با تعدادی از صاحب‌نظران، دانشجویان، کارکنان ادارات، نیروهای نظامی و انتظامی، مردم عادی و همچنین اجرای مقدماتی پرسشنامه، ویژگی‌ها و شاخص‌های اساسی مؤلفه‌های مدل مفهومی تحقیق استخراج گردید.

با توجه به ویژگی‌ها و شاخص‌های استخراج شده در مرحله فوق ابزار تحقیق تهیه گردید. برای بررسی اعتبار پرسشنامه، ویژگی‌های استخراج شده دسته بندی و پس از بررسی و دو مرحله ویرایش در قالب پرسشنامه اولیه برای بررسی اعتبار محتوا (content validity) در اختیار صاحب‌نظران قرار گرفت و از آنان خواسته شد تا در خصوص میزان مطابقت سؤالات طراحی شده با حوزه‌های مختلف احساس امنیت، منظور شدن یا نشدن سؤالات کافی برای بررسی حوزه‌های مختلف احساس امنیت و شکل ظاهری و ساختار سؤالات پرسشنامه اظهار نظر نمایند. پس از بررسی نظرات و پیشنهادات صاحب‌نظران، تغییرات لازم در فرم اولیه ایجاد و فرم ثانویه آزمون تهیه گردید و مجدداً نظرات ۶ نفر از صاحب‌نظران در خصوص سؤالات پرسشنامه گردآوری و ضریب توفیق داوران محاسبه گردید. نتایج حاصله نشان داد که میزان توافق داوران در خصوص میزان مطابقت سؤالات طراحی شده با حوزه‌های مختلف احساس امنیت بسیار مطلوب و رضایت‌بخش می‌باشد (جدول ۱).

پس از انجام مراحل مذکور، فرم ثانویه آزمون در بین یک نمونه ۳۰ نفری اجرا و از آنان خواسته شد، تا ضمن پاسخگویی به سؤالات، نظرات خود را در خصوص مفهوم بودن سؤالات بیان نمایند. نتایج نشان داد سؤالات واضح و شفاف هستند و فقط در برخی سؤالات اصلاحات جزئی با توجه به نظرات پاسخگویان اعمال گردید.

جدول ۱: میزان توافق داوران در خصوص مطابقت سؤالات طراحی شده با حوزه های مختلف احساس امنیت

عوامل	امنیت اقتصاد فردی	امنیت جانی	امنیت اجتماعی	امنیت نوامیس	امنیت اقتصاد عمومی
ضریب توافق داوران	۰/۹۲	۰/۹۲	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۹۶

از داده‌ها را مشخص و پیشنهاد می‌کند [۴۱]، نشان داد که بر اساس ارزش ویژه (eigen value) (یعنی مجموع ضرایب عاملی سؤال‌های موجود در هر عامل) حداکثر پنج عامل قابل استخراج هستند [۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶ و ۴۷].

تحلیل عوامل داده‌ها با استفاده از روش چرخش اوبلیمین، پس از ۱۴ آیت‌ریشن (Iteration) یا چرخش آزمایشی [۴۸] به بهترین ترکیب و ساختار عاملی (factor structure) خود دست یافت. ارزش ویژه عوامل یک تا پنج به ترتیب ۳۹/۳۸، ۱۶/۱۵، ۷/۰۷، ۴/۴۱ و ۴/۱۴ بود. جدول شماره دو نتایج چرخش اوبلیمین مستقیم، شامل ضرایب عاملی آیت‌های عوامل یک تا پنج و جدول شماره سه ضرایب اشتراک (communality) آیت‌های عوامل یک تا پنج را نشان می‌دهد. در جدول شماره چهار نیز ضریب همبستگی پنج عامل مستخرجه با روش چرخش متمایل آمده است.

کلاین [۴۹]، حداقل ضریب اشتراک را ۰/۲۰ می‌داند. همانگونه که مشاهده می‌شود همه ضرایب اشتراک مطلوب و رضایت‌بخش هستند. حداقل ضریب اشتراک برای سؤال ۵۴ از عامل امنیت جانی (۰/۳۳۶) و حداکثر آن برای سؤال ۱۰۲ از عامل امنیت اجتماعی (۰/۷۰۳) است. اطلاعات حاصله از تحلیل عوامل داده‌ها با استفاده از روش چرخش متمایل اوبلیمین مستقیم (جدول شماره ۲)، نشان می‌دهد که سؤالات به همان صورتی که پیش‌بینی شده بود، روی عوامل مربوطه دارای بارهای عاملی بزرگتر از ۰/۳۰ هستند. به عبارت دیگر ۳۲ سؤال احساس امنیت اقتصاد فردی روی عامل اول، ۴۲ سؤال احساس امنیت اجتماعی روی عامل دوم، ۲۷ سؤال احساس امنیت جانی روی عامل سوم، ۱۱ سؤال احساس امنیت اقتصاد عمومی روی عامل چهارم، و ۲۵ سؤال احساس امنیت نوامیس روی عامل پنجم قرار گرفته است.

لازم به توضیح است تعداد ۸ سؤال (شامل سؤالات ۳۴، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۵۱، ۵۴، ۵۵، ۱۲۵ و ۱۲۶)، معادل ۰/۰۶ درصد از کل سؤالات، مقدار بارهای عاملی آنها روی عامل مربوطه کم‌تر از ۰/۳۰ است، اما بر اساس نظر

لذا، نتایج حاصله از منظرهای مورد بررسی نشان داد که TFSS واجد اعتبار لازم برای بررسی احساس امنیت می‌باشد.

اعتبار سازه (construct validity)

اعتبار سازه جدیدترین شکل اعتبار است [۳۴] اعتبار سازه یک آزمون عبارت است از میزان صحت آن در اندازه‌گیری ساخت نظری یا ویژگی مورد نظر. بنا به تعریف، یک آزمون در صورتی دارای اعتبار سازه است که نمرات حاصل از اجرای آن به مفاهیم یا سازه‌های نظریه مورد نظر، مربوط باشند [۳۵]. برای تعیین اعتبار سازه در پژوهش حاضر از روش تحلیل عوامل استفاده شد. پیش از اجرای تحلیل عوامل و به منظور حذف سؤال‌هایی که فاقد حساسیت و دقت کافی برای ارزیابی تفاوت‌های فردی هستند، توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به گزینه‌های کلیه ۱۳۷ سؤال TFSS محاسبه شد. فراوانی به میزان وقوع رفتاری خاص در جامعه اطلاق می‌شود. اگر جواب خاصی تقریباً به وسیله همه افراد جامعه صورت بگیرد یا تقریباً وجود نداشته باشد، بدیهی است که بین افراد تمایز قائل نمی‌شود و فاقد حساسیت و دقت کافی برای ارزیابی تفاوت‌های فردی می‌باشد [۳۶]. به این منظور در پژوهش حاضر از ملاک ۰/۲۰- تا ۰/۸۰ استفاده شد [۳۷ و ۳۸]، یعنی تصمیم گرفته شد در صورتی که سؤالی توسط بیش‌تر از ۸۰ درصد یا کم‌تر از ۲۰ درصد افراد در یک جهت پاسخ داده شده باشد از آزمون حذف شود. تحلیل داده‌ها نشان داد که همه سؤالات شرط ۰/۲۰- تا ۰/۸۰ را تأمین می‌کنند و لذا برای تحلیل عوامل مناسب هستند.

۱۳۷ سؤال TFSS به وسیله نرم‌افزار کامپیوتری (statistical package for social science 11/5) SPSS11/5 [۳۹] با استفاده از چرخش متمایل (less or greater than 90 degree angles) (موسوم به اوبلیک (Oblique) یا اوبلیمین (Oblimin))، و با روش مؤلفه‌های اصلی (principle components analysis) تحلیل عوامل شدند [۴۰]. آزمون اسکری (Scree test) که تعداد عوامل قابل استخراج

جدول ۴: ضرایب عاملی آیتم‌های پنج عامل استخراج شده با روش چرخش متمایل اوبلیمین مستقیم (ماتریس ساختار (structure matrix))

شماره سؤال	عامل امنیت اقتصادی	شماره سؤال	عامل امنیت اجتماعی	شماره سؤال	عامل امنیت نوامیس	شماره سؤال	عامل امنیت جانی	شماره سؤال	عامل امنیت اقتصادی فردی	شماره سؤال
۱	۰/۵۱۵	۳۳	۰/۵۰۸	۶۴	۰/۵۰۱	۶۴	۰/۵۰۸	۳۳	۰/۵۱۵	۱
۲	۰/۵۵۵	۳۴	۰/۲۳۲	۶۵	۰/۴۹۵	۶۵	۰/۲۳۲	۳۴	۰/۵۵۵	۲
۳	۰/۵۱۹	۳۵	۰/۴۳۵	۶۶	۰/۵۰۲	۶۶	۰/۴۳۵	۳۵	۰/۵۱۹	۳
۴	۰/۴۸۹	۳۶	۰/۶۷۷	۶۷	۰/۵۴۶	۶۷	۰/۶۷۷	۳۶	۰/۴۸۹	۴
۵	۰/۵۴۷	۳۷	۰/۴۹۳	۶۸	۰/۵۴۲	۶۸	۰/۴۹۳	۳۷	۰/۵۴۷	۵
۶	۰/۴۹۸	۳۸	۰/۳۱۵	۶۹	۰/۵۶۲	۶۹	۰/۳۱۵	۳۸	۰/۴۹۸	۶
۷	۰/۵۸۵	۳۹	۰/۴۱۳	۷۰	۰/۴۸۷	۷۰	۰/۴۱۳	۳۹	۰/۵۸۵	۷
۸	۰/۶۷۴	۴۰	۰/۳۱۵	۷۱	۰/۴۸۸	۷۱	۰/۳۱۵	۴۰	۰/۶۷۴	۸
۹	۰/۶۹۰	۴۱	۰/۱۶۰	۷۲	۰/۵۶۳	۷۲	۰/۱۶۰	۴۱	۰/۶۹۰	۹
۱۰	۰/۸۳۴	۴۲	۰/۲۳۹	۷۳	۰/۵۹۳	۷۳	۰/۲۳۹	۴۲	۰/۸۳۴	۱۰
۱۱	۰/۸۳۸	۴۳	۰/۱۵۲	۷۴	۰/۷۲۹	۷۴	۰/۱۵۲	۴۳	۰/۸۳۸	۱۱
۱۲	۰/۷۱۲	۴۴	۰/۶۲۸	۷۵	۰/۷۱۳	۷۵	۰/۶۲۸	۴۴	۰/۷۱۲	۱۲
۱۳	۰/۷۴۱	۴۵	۰/۳۹۰	۷۶	۰/۷۳۸	۷۶	۰/۳۹۰	۴۵	۰/۷۴۱	۱۳
۱۴	۰/۷۴۱	۴۶	۰/۳۶۰	۷۷	۰/۸۲۲	۷۷	۰/۳۶۰	۴۶	۰/۷۴۱	۱۴
۱۵	۰/۶۲۷	۴۷	۰/۳۸۷	۷۸	۰/۷۹۲	۷۸	۰/۳۸۷	۴۷	۰/۶۲۷	۱۵
۱۶	۰/۴۷۹	۴۸	۰/۴۴۲	۷۹	۰/۶۵۹	۷۹	۰/۴۴۲	۴۸	۰/۴۷۹	۱۶
۱۷	۰/۵۴۳	۴۹	۰/۴۴۴	۸۰	۰/۶۶۳	۸۰	۰/۴۴۴	۴۹	۰/۵۴۳	۱۷
۱۸	۰/۶۰۱	۵۰	۰/۳۳۴	۸۱	۰/۳۰۶	۸۱	۰/۳۳۴	۵۰	۰/۶۰۱	۱۸
۱۹	۰/۴۸۴	۵۱	۰/۲۰۰	۸۲	۰/۳۶۹	۸۲	۰/۲۰۰	۵۱	۰/۴۸۴	۱۹
۲۰	۰/۵۵۶	۵۲	۰/۳۰۱	۸۳	۰/۵۰۳	۸۳	۰/۳۰۱	۵۲	۰/۵۵۶	۲۰
۲۱	۰/۴۶۸	۵۳	۰/۳۶۷	۸۴	۰/۵۵۸	۸۴	۰/۳۶۷	۵۳	۰/۴۶۸	۲۱
۲۲	۰/۴۵۸	۵۴	۰/۲۵۲	۸۵	عامل امنیت اجتماعی	شماره سؤال	۰/۲۵۲	۵۴	۰/۴۵۸	۲۲
۲۳	۰/۳۹۶	۵۵	۰/۶۰۱	۸۵	۰/۶۶۵	۸۵	۰/۶۰۱	۵۵	۰/۳۹۶	۲۳
۲۴	۰/۶۱۳	۵۶	۰/۵۲۶	۸۶	۰/۷۸۲	۸۶	۰/۵۲۶	۵۶	۰/۶۱۳	۲۴
۲۵	۰/۶۳۶	۵۷	۰/۷۸۶	۸۷	۰/۷۷۸	۸۷	۰/۷۸۶	۵۷	۰/۶۳۶	۲۵
۲۶	۰/۵۸۹	۵۸	۰/۷۸۴	۸۸	۰/۷۹۵	۸۸	۰/۷۸۴	۵۸	۰/۵۸۹	۲۶
۲۷	۰/۶۱۰	۵۹	۰/۶۳۱	۸۹	۰/۷۸۶	۸۹	۰/۶۳۱	۵۹	۰/۶۱۰	۲۷
۲۸	۰/۴۵۷	شماره سؤال	عامل امنیت نوامیس	۹۰	۰/۷۱۵	۹۰	عامل امنیت نوامیس	شماره سؤال	۰/۴۵۷	۲۸
۲۹	۰/۴۹۴	۶۰	۰/۴۷۶	۹۱	۰/۶۷۴	۹۱	۰/۴۷۶	۶۰	۰/۴۹۴	۲۹
۳۰	۰/۲۴۳	۶۱	۰/۴۸۲	۹۲	۰/۶۹۹	۹۲	۰/۴۸۲	۶۱	۰/۲۴۳	۳۰
۳۱	۰/۳۰۶	۶۲	۰/۴۵۵	۹۳	۰/۶۲۶	۹۳	۰/۴۵۵	۶۲	۰/۳۰۶	۳۱
۳۲	۰/۴۰۰	۶۳	۰/۴۱۶	۹۴	۰/۶۹۰	۹۴	۰/۴۱۶	۶۳	۰/۴۰۰	۳۲

جدول ۳: ضرایب اشتراک (ضریب اشتراک عبارت است مجموع مجذور ضرایب عاملی هر سؤال روی عوامل استخراج شده) سؤال‌های هر پنج عامل

شماره سؤال	عامل امنیت اقتصاد فردی	شماره سؤال	عامل امنیت جانی	شماره سؤال	عامل امنیت نوامیس	شماره سؤال	عامل امنیت اجتماعی	شماره سؤال	عامل امنیت اقتصاد عمومی
۱	۰/۳۶۵	۳۳	۰/۵۸۵	۶۴	۰/۵۳۲	۹۵	۰/۵۸۸	۱۲۷	۰/۳۷۷
۲	۰/۳۵۶	۳۴	۰/۶۰۲	۶۵	۰/۵۳۴	۹۶	۰/۵۱۴	۱۲۸	۰/۴۸۷
۳	۰/۳۷۷	۳۵	۰/۵۶۵	۶۶	۰/۵۶۹	۹۷	۰/۵۱۷	۱۲۹	۰/۴۲۶
۴	۰/۳۷۹	۳۶	۰/۶۴۶	۶۷	۰/۴۷۶	۹۸	۰/۶۷۱	۱۳۰	۰/۴۶۱
۵	۰/۳۳۸	۳۷	۰/۶۱۴	۶۸	۰/۶۰۰	۹۹	۰/۶۷۸	۱۳۱	۰/۵۱۳
۶	۰/۴۳۸	۳۸	۰/۶۱۵	۶۹	۰/۵۱۳	۱۰۰	۰/۶۱۷	۱۳۲	۰/۳۸۰
۷	۰/۳۵۸	۳۹	۰/۶۲۶	۷۰	۰/۴۸۴	۱۰۱	۰/۶۶۴	۱۳۳	۰/۴۹۵
۸	۰/۴۷۸	۴۰	۰/۵۵۷	۷۱	۰/۴۷۶	۱۰۲	۰/۷۰۳	۱۳۴	۰/۴۹۶
۹	۰/۵۱۴	۴۱	۰/۶۵۲	۷۲	۰/۴۰۵	۱۰۳	۰/۶۱۸	۱۳۵	۰/۴۸۴
۱۰	۰/۵۶۱	۴۲	۰/۵۷۲	۷۳	۰/۴۸۷	۱۰۴	۰/۶۴۶	۱۳۶	۰/۴۶۸
۱۱	۰/۶۳۰	۴۳	۰/۵۸۰	۷۴	۰/۵۴۹	۱۰۵	۰/۵۹۴	۱۳۷	۰/۴۳۵
۱۲	۰/۵۳۹	۴۴	۰/۵۵۵	۷۵	۰/۵۳۸	۱۰۶	۰/۵۷۴		
۱۳	۰/۶۰۵	۴۵	۰/۴۶۶	۷۶	۰/۶۲۴	۱۰۷	۰/۵۱۴		
۱۴	۰/۵۶۲	۴۶	۰/۴۰۳	۷۷	۰/۷۰۴	۱۰۸	۰/۵۴۲		
۱۵	۰/۵۷۸	۴۷	۰/۴۹۶	۷۸	۰/۶۵۴	۱۰۹	۰/۵۸۰		
۱۶	۰/۴۹۸	۴۸	۰/۵۲۰	۷۹	۰/۵۷۹	۱۱۰	۰/۴۸۴		
۱۷	۰/۳۶۶	۴۹	۰/۵۱۳	۸۰	۰/۶۱۰	۱۱۱	۰/۵۹۴		
۱۸	۰/۴۵۰	۵۰	۰/۵۱۸	۸۱	۰/۶۰۷	۱۱۲	۰/۶۰۲		
۱۹	۰/۴۱۳	۵۱	۰/۴۸۸	۸۲	۰/۵۸۴	۱۱۳	۰/۳۹۷		
۲۰	۰/۳۹۶	۵۲	۰/۴۶۳	۸۳	۰/۵۱۴	۱۱۴	۰/۵۰۰		
۲۱	۰/۴۱۷	۵۳	۰/۴۳۹	۸۴	۰/۳۸۲	۱۱۵	۰/۵۰۲		
۲۲	۰/۴۷۲	۵۴	۰/۳۳۶	شماره سؤال	عامل امنیت اجتماعی	۱۱۶	۰/۶۱۹		
۲۳	۰/۴۲۶	۵۵	۰/۵۶۰	۸۵	۰/۴۵۴	۱۱۷	۰/۴۶۰		
۲۴	۰/۵۰۵	۵۶	۰/۵۳۱	۸۶	۰/۶۳۱	۱۱۸	۰/۴۹۲		
۲۵	۰/۵۵۱	۵۷	۰/۶۲۹	۸۷	۰/۶۲۲	۱۱۹	۰/۴۷۴		
۲۶	۰/۳۹۲	۵۸	۰/۶۵۶	۸۸	۰/۶۴۳	۱۲۰	۰/۴۷۶		
۲۷	۰/۴۹۳	۵۹	0/519	۸۹	۰/۶۳۴	۱۲۱	۰/۵۱۱		
۲۸	۰/۴۲۶	شماره سؤال	عامل امنیت نوامیس	۹۰	۰/۵۱۵	۱۲۲	۰/۴۴۵		
۲۹	۰/۴۵۸	۶۰	۰/۴۵۴	۹۱	۰/۴۶۱	۱۲۳	۰/۴۹۸		
۳۰	۰/۵۸۸	۶۱	۰/۵۳۳	۹۲	۰/۴۹۶	۱۲۴	۰/۵۱۳		
۳۱	۰/۵۷۰	۶۲	۰/۴۹۲	۹۳	۰/۴۱۰	۱۲۵	۰/۵۵۴		
۳۲	۰/۴۶۱	۶۳	۰/۵۵۱	۹۴	۰/۴۹۳	۱۲۶	۰/۴۸۲		

سؤالات TFSS، همبستگی بین عوامل محاسبه گردید (جدول ۴).

صاحب‌نظران و به دلیل اهمیت محتوای سؤالات، از کنار گذاشتن این سؤالات خودداری شد. پس از تحلیل عوامل

می‌کنند تا تفسیر نمرات آن‌ها راحت تر صورت بگیرد. در این پژوهش از نمرات هنجار T استفاده شد. زیرا این نمرات معایب نمرات درصدی (نابرابری واحدهای این هنجارها در طول مقیاس که موجب می‌شود برخلاف تعداد افراد، فاصله نمرات در دهک‌های میانی جداول درصدی کوچک و در دهک‌های انتهایی بزرگ‌تر باشد) را ندارند و همچنین نسبت به نمرات Z مزایایی زیادی دارند از جمله این‌که این نمرات اعشار و علائم منفی ندارند، تفسیر آن‌ها با سهولت بیش‌تری انجام می‌گیرد و درک آن‌ها برای کسانی که با مفاهیم آماری آشنایی چندانی ندارند آسان‌تر است.

در این پژوهش هنجارهای مختلفی برای کل شهر تهران، به تفکیک حوزه استحفاظی کلانتری‌های شهر تهران، به تفکیک جنسیت آزمودنی‌ها و همچنین به تفکیک سایر متغیرهای تحقیق محاسبه گردید. در جدول ۵ هنجارهای TFSS برای کل شهروندان شهر تهران و در جدول ۶ هنجارهای لازم بر حسب میزان احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی کلانتری‌های مختلف ارائه شده است.

جدول شماره ۶، هنجارها را در عوامل پنجگانه TFSS نشان می‌دهد.

ضمناً برای ارزیابی این‌که شهروندان شهر تهران در کدام یک از عوامل پنج‌گانه مورد ارزیابی، بیش‌تر احساس

بالاترین همبستگی بین احساس امنیت جانی و احساس امنیت اقتصاد فردی ($r=0.75$) و پایین‌ترین همبستگی بین احساس امنیت جانی و احساس امنیت اجتماعی ($r=0.32$) وجود دارد. به نظر می‌رسد با عنایت به این‌که امنیت اقتصاد فردی به احساس ناامنی از احتمال سرقت اموال می‌پردازد و بسیاری از خشونت‌ها و تعرض‌های جانی نیز در خصوص نزاع‌های مربوط به اموال و دارایی‌های فردی صورت می‌گیرد منطقی است که بالاترین میزان همبستگی بین امنیت اقتصاد فردی و امنیت جانی وجود داشته باشد. اما ناامنی اجتماعی بیش‌تر معلول سایر ناامنی‌ها است و تاثیر آن از طریق عوامل دیگر و عمدتاً به صورت غیرمستقیم صورت می‌گیرد و به همین دلیل رابطه ناامنی اجتماعی و ناامنی جانی کم‌تر شده است.

همسانی درونی TFSS

جهت سنجش همسانی درونی TFSS از ضریب آلفای کراباخ [۵۰]، استفاده شد. بر اساس نتایج حاصله، ضرایب آلفای عوامل پنجگانه بسیار رضایت است (جدول شماره ۵).

هنجارهای TFSS

پس از بررسی‌های مربوط به اعتبار و پایایی TFSS هنجارهای آن محاسبه گردید. برای این کار نمرات خام را به هنجارهای مختلفی از جمله هنجارهای درصدی و هنجارهای تراز شده مانند نمرات T، Z و غیره تبدیل

جدول ۵: همبستگی بین عوامل استخراج شده

عوامل	امنیت اقتصاد عمومی	امنیت اجتماعی	امنیت نوامیس	امنیت جانی
امنیت اقتصاد فردی	(**) ۰/۴۷۳	(**) ۰/۳۹۲	(**) ۰/۶۴۷	(**) ۰/۷۵۳
امنیت جانی	(**) ۰/۴۲۳	(**) ۰/۳۱۸	(**) ۰/۷۲۴	
امنیت نوامیس	(**) ۰/۴۴۸	(**) ۰/۳۸۷		
امنیت اجتماعی	(**) ۰/۵۴۹			

** همبستگی‌ها در سطح $p \leq 0/01$ معنادار هستند.

جدول ۵: ضرایب همسانی درونی عوامل استخراج شده

عامل	عامل ۱ امنیت اقتصاد فردی	عامل ۲ امنیت جانی	عامل ۳ امنیت نوامیس	عامل ۴ امنیت اجتماعی	عامل ۵ امنیت اقتصاد عمومی
ضریب آلفا (α)	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۵	۰/۹۷	۰/۸۷
دو نیمه کردن (زوج و فرد)	۰/۹۶	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۸۸
دو نیمه کردن (نیمه اول و دوم)	۰/۸۴	۰/۸۵	۰/۸۱	۰/۸۹	۰/۸۴

جدول ۶: هنجارهای TFSS برای کل شهروندان شهر تهران بزرگ

آماره	عوامل احساس امنیت				
	اقتصاد فردی	اقتصاد عمومی	امنیت جانی	امنیت نوامیس	امنیت اجتماعی
تعداد	۳۱۰۳	۳۱۰۳	۳۱۰۳	۳۱۰۳	۳۱۰۳
میانگین	۲/۶۶	۳/۲۵	۲/۳۱	۲/۵۰	۳/۷۹
میانه	۲/۶۸	۳/۲۷	۲/۲۸	۲/۴۸	۳/۹۰
انحراف معیار	۰/۹۴	۱/۰۹	۱/۰۳	۱/۰۸	۱/۰۵
میانگین بر اساس نمره T	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
انحراف معیار بر اساس نمره T	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

نامنی می‌کنند، از آزمون فریدمن (Friedman Test) استفاده شد. نتایج تفاوت معناداری را در سطح $p < 0/001$ نشان داد. بیش‌ترین میزان احساس ناامنی در عامل امنیت اجتماعی و کم‌ترین میزان احساس ناامنی در عامل امنیت جانی وجود داشت. نتایج جدول مذکور میزان احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی هر کلاتری را نشان می‌دهد. به عنوان مثال با استفاده از نتایج این جدول مشاهده می‌شود که در بعد اقتصاد فردی، بیش‌ترین ناامنی متعلق به شهروندان حوزه استحفاظی کلاتری ۱۰۴ و کم‌ترین میزان احساس ناامنی متعلق به شهروندان حوزه استحفاظی کلاتری ۱۲۰ می‌باشد. که لازم است در تحقیق جداگانه‌ای عوامل مؤثر بر کاهش یا افزایش احساس ناامنی

جدول ۷: هنجارهای TFSS برای شهروندان شهر تهران بزرگ (به تفکیک حوزه استحفاظی کلاتری‌ها) (به علت محدودیت فضا نتایج مربوط به تعدادی از کلاتری‌ها ذکر شده است)

شماره کلاتری	نمرات خام					نمرات T				
	امنیت فردی	امنیت اقتصاد عمومی	امنیت جانی	امنیت نوامیس	امنیت اجتماعی	امنیت فردی	امنیت اقتصاد عمومی	امنیت جانی	امنیت نوامیس	امنیت اجتماعی
۱۰۱	۲/۷	۳/۱۵	۲/۵۲	۲/۶۱	۳/۸۳	۵۱/۶۱	۴۷/۸۶	۵۵/۵۳	۵۳/۱۷	۵۱/۳۲
۱۰۲	۲/۶۶	۳/۲۸	۲/۰۷	۲/۵۴	۳/۷۴	۵۰/۴۷	۵۱/۰۷	۴۴/۴۶	۵۱/۳۴	۴۹/۱۹
۱۰۳	۲/۵۷	۳/۸۸	۲/۰۱	۲/۶۷	۳/۷	۴۷/۹	۶۵/۸۹	۴۲/۹۸	۵۴/۷۳	۴۸/۲۵
۱۰۴	۳/۰۸	۳/۵۸	۲/۳۶	۲/۸	۳/۹	۶۲/۴۷	۵۸/۸	۵۱/۵۹	۵۸/۱۱	۵۲/۹۷
۱۰۵	۲/۵۷	۳/۱۶	۲/۰۴	۲/۳۴	۳/۳	۴۷/۹	۵۵/۵۲	۴۳/۷۲	۴۶/۱۴	۳۸/۸
۱۰۶	۲/۶۹	۳/۲۶	۲/۱۴	۲/۲۴	۳/۶	۵۱/۳۲	۵۰/۵۸	۴۶/۱۸	۴۳/۵۴	۴۵/۸۹
۱۰۷	۲/۵	۳/۴۷	۲/۰۹	۲/۴۶	۴/۲۲	۴۵/۹	۵۵/۷۶	۴۴/۹۵	۴۹/۲۶	۶۰/۵۲
۱۰۸	۲/۵۴	۲/۶۴	۲/۳۲	۲/۳۹	۴/۱۳	۴۷/۰۴	۳۵/۲۶	۵۰/۶۱	۴۷/۴۴	۵۸/۴
۱۰۹	۳/۰۲	۳/۷۶	۲/۷۲	۲/۸۹	۴/۲۹	۶۰/۷۵	۶۲/۹۳	۶۰/۴۵	۶۰/۴۵	۶۲/۱۸
۱۱۰	۲/۸۱	۲/۹۸	۲/۴۷	۲/۷۵	۳/۷۹	۵۴/۷۵	۴۳/۶۶	۵۴/۳	۵۶/۸۱	۵۰/۳۷
۱۱۱	۲/۴۸	۳/۶	۲/۰۲	۲/۳۹	۳/۹۷	۴۵/۳۲	۵۸/۹۸	۴۳/۲۳	۴۷/۴۴	۵۴/۶۲
۱۱۲	۲/۸۶	۳/۲۸	۲/۳۳	۲/۴۷	۳/۹۷	۵۶/۱۸	۵۱/۰۷	۵۰/۸۶	۴۹/۵۲	۵۴/۶۲
۱۱۳	۲/۸۴	۳/۱	۲/۶۲	۲/۶۳	۳/۱۷	۵۵/۶۱	۴۶/۶۳	۵۷/۹۹	۵۳/۶۹	۳۵/۷۳
۱۱۴	۲/۳۴	۳/۴۶	۲/۳۶	۲/۳۶	۴/۲۴	۴۱/۳۳	۵۵/۵۲	۵۱/۵۹	۵۲/۶۵	۶۱
۱۱۵	۲/۸۳	۳/۲۵	۲/۱۷	۲/۰۸	۳/۸	۵۵/۳۲	۵۰/۳۳	۴۶/۹۲	۳۹/۳۸	۵۰/۶۱
۱۱۶	۲/۵۹	۳/۴۶	۲/۲۱	۲/۶۱	۳/۷۳	۴۸/۴۷	۵۵/۵۲	۴۷/۹	۵۳/۱۷	۴۸/۹۶
۱۱۷	۲/۸	۳/۱۳	۲/۵۴	۲/۶۷	۳/۹۱	۵۴/۴۷	۴۷/۳۷	۵۶/۰۲	۵۴/۷۳	۵۳/۲۱
۱۱۸	۲/۵۱	۲/۷	۲/۵۳	۲/۶۶	۲/۹۷	۴۶/۱۸	۳۶/۷۵	۵۵/۷۸	۵۴/۴۷	۳۱/۰۱
۱۱۹	۲/۲۷	۳/۲۲	۲	۲/۲۳	۳/۸۱	۳۹/۳۳	۴۹/۵۹	۴۲/۷۴	۴۳/۲۸	۵۰/۸۴
۱۲۰	۳/۰۴	۳/۷۹	۲/۸۲	۲/۸۸	۴/۲۴	۶۱/۳۲	۶۳/۶۷	۶۲/۹۱	۶۰/۱۹	۶۱
۱۲۱	۲/۴۷	۳/۰۸	۲/۱۱	۲/۱۲	۳/۸۷	۴۵/۰۴	۴۶/۱۳	۴۵/۴۴	۴۰/۴۲	۵۲/۲۶
۱۲۲	۲/۵۸	۲/۹۹	۱/۹۲	۲/۱۸	۳/۶۶	۴۸/۱۸	۴۳/۹۱	۴۰/۷۷	۴۱/۹۸	۴۷/۳
۱۲۳	۲/۶۵	۳/۵۶	۲/۶۵	۲/۷۹	۴/۲	۵۰/۱۸	۵۷/۹۹	۵۸/۷۳	۵۷/۸۵	۶۰/۰۵
۱۲۴	۲/۷	۳/۳۲	۲/۲۷	۲/۴۴	۴/۰۱	۵۱/۶۱	۵۲/۰۶	۴۹/۳۸	۴۸/۷۴	۵۵/۵۷

مقیاس احساس امنیت تهران (TFSS) (Tehran Felling Security Scale) انجام گردید. اعتبار مقیاس با استفاده از نظرات صاحب‌نظران (اعتبار محتوا) و تحلیل عوامل (اعتبار سازه) بررسی شد. نتایج هر دو روش نشان داد که مقیاس احساس امنیت تهران از پنج عامل اشباع شده است که این عوامل بر اساس روش‌های مذکور و محتوای سؤال‌های مربوطه، تحت عناوین احساس امنیت جانی، امنیت نوامیس، امنیت اقتصاد فردی، امنیت اقتصاد عمومی و احساس امنیت اجتماعی نامگذاری شد. پایایی مقیاس نیز با استفاده از ضریب آلفای کرانباخ برآورد گردید. حداقل پایایی در عامل احساس امنیت اقتصاد عمومی ($\alpha=0/87$) و حداکثر آن در عامل احساس امنیت اجتماعی ($\alpha=0/97$) به دست آمد.

در کل، ضرایب اعتبار و پایایی به دست آمده برای TFSS بسیار مطلوب و رضایت بخش بود. طبق نتایج این تحقیق TFSS واجد شرایط لازم برای تشخیص احساس امنیت در سطح شهر تهران بزرگ است. پس از بررسی‌های مربوط به اعتبار و پایایی آزمون و حصول اطمینان از آن، هنجارهای آزمون بر اساس نمرات T برای کل شهروندان شهر تهران و همچنین به تفکیک حوزه استحفاظی کلانتری‌های مختلف این شهر برای مؤلفه‌های TFSS محاسبه گردید. در پایان برای نشان دادن تفاوت‌های موجود در احساس ناامنی پاسخگویان و نمایش بصری پاسخ‌های شهروندان، نیمرخ شماره ۱ بر اساس نمرات T ترسیم گردید. این نیمرخ برای مقایسه میزان احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی کلانتری یک کلانتری با شهروندان شهر تهران و تعیین جایگاه و موقعیت آن‌ها در مقایسه با هم در یک یا چند زمان مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد. در پایان با توجه به نتایج حاصله از تحقیق (اعتبار، پایایی، سهولت اجرا، اجرای فردی و گروهی) پیشنهاد می‌شود آزمون TFSS برای ارزیابی دوره‌ای احساس امنیت در شهر تهران بزرگ و همچنین ارزیابی میزان موفقیت برنامه‌های افزایش احساس امنیت به کار گرفته شود.

شهروندان حوزه‌های استحفاظی کلانتری‌های مختلف از جمله رابطه شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، نحوه برخورد مسئولین کلانتری‌ها با مردم عادی و نیز با مجرمین و ... مورد بررسی قرار گیرد.

تهیه نیمرخ

پس از محاسبه هنجارهای TFSS، برای نشان دادن تفاوت‌های موجود در احساس ناامنی پاسخگویان و نمایش کمی پاسخ‌های شهروندان حوزه استحفاظی هر یک از کلانتری‌ها به مقیاس‌های مختلف TFSS، نیمرخ شماره ۱ بر اساس نمرات T ترسیم گردید. این نیمرخ برای مقایسه میزان احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی یک کلانتری با شهروندان حوزه استحفاظی کلانتری دیگر و همچنین با کل شهروندان شهر تهران و تعیین جایگاه و موقعیت آن‌ها در مقایسه با هم و در یک یا چند زمان مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای انجام این کار کافی است میانگین نمرات پاسخگویان حوزه استحفاظی کلانتری مورد نظر را در هر یک از عوامل پنج گانه TFSS از جدول ۷ استخراج و سپس آن را به نیمرخ انتقال داد. به عنوان مثال، با توجه به جدول ۷، میانگین و نمره T برای میزان احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی کلانتری ۱۰۵ در جدول زیر ارائه و سپس نیمرخ میزان احساس ناامنی این کلانتری ترسیم شده است. با توجه به نیمرخ فوق ملاحظه می‌شود که میزان احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی کلانتری ۱۰۵ در عوامل اقتصاد فردی، امنیت جانی، امنیت نوامیس و امنیت اجتماعی نسبت به کل شهروندان شهر تهران بزرگ پایین تر است؛ درحالی‌که میزان احساس ناامنی اقتصاد عمومی در حوزه استحفاظی این کلانتری نسبت به حد متوسط شهر تهران بزرگ، اندکی بالاتر است. لازم به توضیح است برای مقایسه احساس ناامنی شهروندان حوزه استحفاظی سایر کلانتری‌ها نیز می‌توان به شیوه مذکور عمل نمود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی

جدول ۸: میانگین و نمره T برای میزان احساس ناامنی در حوزه استحفاظی کلانتری ۱۰۵

حوزه استحفاظی	آماره	عوامل احساس امنیت			
		اقتصاد فردی	امنیت جانی	امنیت نوامیس	امنیت اجتماعی
کلانتری ۱۰۵	میانگین	۲/۵۷	۲/۰۴	۲/۳۴	۳/۳
	نمره T	۴۷/۹	۴۳/۷۲	۴۶/۱۴	۳۸/۸
					اقتصاد عمومی
					۳/۴۶
					۵۵/۵۲

منابع

۲۹. حق طلب، طاهره (۱۳۷۲) هنجاریابی آزمون ایمنی- نایمنی آبراهام مزلو S-I بر روی دانشجویان دانشگاه‌های بوعلی سینا و علوم پزشکی همدان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی (چاپ نشده).
30. Maslow, A. H. (1952) The S- I Test: a measure of psychological security- insecurity, Palo Alto, Calif: consulting psychologists press.
۳۱. رضایی، علی محمد (۱۳۸۱) ساخت و اعتباریابی آزمون احساس ایمنی- نایمنی و رابطه آن با استعداد اعتیاد در بین دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه‌گیری، تهران: دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی.
۳۲. دلاور، علی؛ رضایی، علی محمد (۱۳۸۳) ساخت و هنجاریابی آزمون احساس امنیت و بررسی این احساس در سطح کشور. تهران: دفتر تحقیقات کاربردی معاونت طرح و برنامه و بودجه ناجا (چاپ نشده).
33. Allen, M. J. & Yen, W. M. (1979) Introduction to Measurement Theory. Brooks/Close Publishing Company, Monterey, California, a division of Wadsworth.
34. Cronbach, L. J. & Meehl, P. E. (1955) Construct validity in psychological tests. Psychological Bulletin, Vol. 52, 281-302.
35. Cronbach, L. J. (1970) Essentials of Psychological testing (3rd ed.). New York: Harper and row international.
36. Cattell, R.B. (1966). The scree test for the number of factors. Multivariate behavioral research, Vol. 1, 245-276.
37. Commrey, A.L. (1973). A first Course in factor analysis. New York: Academic press.
۳۸. نجاریان، بهمن (۱۳۷۳) ساخت و اعتباریابی فرم کوتاه مقیاس افسردگی کودکان (CDS - A) به وسیله تحلیل عوامل. مجله پژوهش‌های روان‌شناختی، دوره ۲، شماره ۳ و ۴.
39. Statistical Package for Social Science (2002) SPSS for Windows (software). Release 11.5.0 (6 Sep) Standard Version.
40. Child, D. (1978) The Essentials of factor analysis. London: Holt, Rinehart, and Winston.
41. Cattell, R.B. (1966) The scree test for the number of factors. Multivariate behavioral research, Vol. 1, 245-276.
42. Harman. Aah.ah. (1976) Modern Factor analysis (3rd Ed.). Chicago press.
43. Mulaik, S. A. (1972) The Foundations of Factor Analysis. New York: McGraw hill.
44. Child, D. (1978) The Essentials of factor analysis. London: Holt, Rinehart, and Winston.
45. Kline, P. (1994) An easy guide to factor analysis.
46. Kline, J.B. (2005) Psychological testing: a practical approach to Design and Evaluation.
۴۷. دلاور، علی (۱۳۷۷) مقدمه‌ای بر تحلیل عاملی. تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
48. Statistical Package for Social Science (2002) SPSS for Windows (software). Release 11.5.0 (6 Sep) Standard Version.
49. Kline, J.B. (2005) Psychological testing: a practical approach to Design and Evaluation.
50. Cronbach, L. J. (1951) Coefficient Alpha the internal structure. Psychometrika, Vol. 16, 297-334.
1. Fromm, E. (1941) Escape from freedom. New York: Holt, Richard & Winston.
2. Fromm, E. (1955) The sane society – New York: Holt, Rinehart & Winston.
3. Allport, G. (1961) Pattern and Growth in Personality. New York: Holt, Rinehart & Winston.
4. Horney, K. (1937) The neurotic personality of our time. New York: Norton.
5. Harney, K. (1939) New ways in psychoanalysis. New York: Norton.
6. Horney, K. (1942) Self- analysis- New York: Norton.
7. Horney, K. (1945) Our inner conflicts. New York: Norton.
8. Maslow, A. H. (1942) The dynamics of psychological security-insecurity Character and Personality p.331-344.
9. Maslow, A. H. (1952) The S- I Test: A measure of psychological security – insecurity, Palo Alto, Calif: consulting psychologists press.
10. Maslow, A. H. (1952) Manual for the security-insecurity inventory. California
11. Consulting psychological press.
12. Maslow, A. H. (1968) Toward a psychology of being, New York: D. Van Nostrand.
13. Maslow, A. H. (1969) the farther reaches of human nature, J. transfers. Psycho. , 1, 1-10.
14. Maslow, A. H. (1970) Motivation and personality, 2nd ed. New York: Harper & Row.
15. Laing, R. D. (1984) The divided self. London: Tavistock Lippman.
16. Mroz, J. E. (1980) Beyond security: Private Perceptions among Arras and Israelis (New York: international Peace Academy), p.105 (emphasis in original)
17. Louw, M.H.H. (1978) National Security (Pretoria: IS University of Pretoria), the quote is from the introductory note title 'the Purpose of the symposium.
18. Luciani, G. (1989) The economic content of security, Journal of Public Policy, 8:2, p.151.
19. Trager, F. N. & Simoni, F. L (1973) An introduction to the study of national security', in F.N. Trager and P. S. Kronenberg, National security and America Society (Lawrence: University Press of Kansas), p.36.
20. Wolfers, C. A. (1962) Discord and Collaboration (Baltimore: John Hopkins University Press), p.150
21. Buzan, B. (1991) People, States and Fear: an agenda for international security studies in the post-cold war era Harvester Wheat sheaf Publication. London.
22. Mandel, R. (1994) The changing face of national security: a conceptual analysis. Greenwood Press, London.
۲۳. مزلو، ابراهام، اچ. (۱۳۷۵) به سوی روان‌شناسی بودن، ترجمه احمد رضوانی، ناشر: موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی.
۲۴. میلون، تئودور (۱۳۵۱) روان‌درمانی، ترجمه کرامت‌ا. مولی، تهران: نشر
۲۵. حق طلب، طاهره (۱۳۷۲) هنجاریابی آزمون ایمنی- نایمنی آبراهام مزلو S-I بر روی دانشجویان دانشگاه‌های بوعلی سینا و علوم پزشکی همدان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی.
۲۶. شاملو، سعید (۱۳۶۴) آسیب‌شناسی روانی. تهران: چهره.
27. Maslow, A. H. (1942) The dynamics of psychological security-insecurity Character and Personality p.331-344.
۲۸. سیاسی، علی اکبر (۱۳۷۳) مجله روان‌شناسی، شماره بیست و یکم، سال هفتم، عقده‌های ما و نمونه‌هایی در شاعران ما.